

МОТИВИ

към проект на Наредба за дейностите по здравно консултиране, профилактични прегледи и изследвания на лица, навършили 16 години, за които не е необходимо съгласието на родителя или попечителя

Проектът на Наредба за дейностите по здравно консултиране, профилактични прегледи и изследвания на лица, навършили 16 години, за които не е необходимо съгласието на родителя или попечителя е изготвен на основание чл. 87, ал. 3 от Закона за здравето.

Причините за разработване на проекта на наредба са свързани с необходимостта от регламентиране на конкретни видове дейности по здравно консултиране, профилактични прегледи и изследвания, при осъществяването на които при непълнолетни не е задължително съгласието на родител или попечител на лицето, което се изисква в останалите случаи в съответствие с изискванията на чл. 87, ал. 2 от Закона за здравето.

С предложения проект се цели да се създадат условия за положително повлияване на редица констатирани изключително тревожни тенденции **по отношение на здравето на децата и младите хора**, свързани с тяхното поведение, като:

- ✓ рисково сексуално поведение, включително начало на полов живот на възраст 16 години, широко разпространение на необезопасени сексуални контакти (36% от младите хора не са използвали презерватив при първия си полов акт), употреба на наркотици и алкохол преди и по време на полов акт, поддържане на паралелни сексуални отношения и др.
- ✓ висока честота на ранната бременност (до 19 г.) и броя на абортите във възрастта 15-19 години;
- ✓ значителен е дялът на младите хора, инфектирани с ХИВ (около 35% от новорегистрираните ХИВ-серопозитивните лица са на възраст от 15 до 29 години);
- ✓ широко разпространение на употребата на цигари (въпреки че се наблюдава трайна тенденция към намаляване на тютюнопушенето сред младите хора и у нас, България остава на четвърто място сред европейските страни с най-високо разпространение на тютюнопушене в юношеска възраст);

- ✓ увеличаване на употребата на алкохол (всеки шести ученик на 16 години е пил 20 и повече пъти алкохол през последната година, а 59% от учениците са пили алкохол през последния месец от живота им);
- ✓ нарастване на злоупотребата с психоактивни вещества (30% от учениците на 16-годишна възраст поне веднъж са опитвали някакъв наркотик; средната възраст на първа употреба на хероин е 18 години; след 2000 година процентът на заразени с вируса на хепатит С сред лекуваните интравенозни наркомани достигна 70%);
- ✓ непрекъснато увеличаващ се брой деца, жертви на пътно-транспортни произшествия;
- ✓ нарастване на броя на сърдечно-съдовите заболявания и смъртността от тях;
- ✓ широко разпространение на агресията и насилието в училище.

Голяма част от тези проблеми са свързани с поведението на младите хора и въпроси, свързани с тях, които те невинаги са готови да споделят с родителите си. Изискването за необходимо съгласие на техния родител или попечител в някои случаи ограничава възможността те да получат необходимите здравни услуги под формата на консултиране или профилактичен преглед и изследвания. Част от родителите не са готови да приемат промените в живота на своите деца по адекватен начин, а това поражда страх и вероятността за споделяне и търсене на помощ от компетентен източник значително намалява.

Основната цел на проекта е да се създадат по-добри условия за здравно консултиране, профилактични прегледи и изследвания на младите хора по въпроси от значение за тяхното здраве.

С оглед на това в проекта са включени дейности по здравно консултиране, за които не е задължително съгласието на родител/попечител, по въпросите на поведенческия здравен риск, по въпросите на психичното здраве и личностното развитие, по въпросите на сексуалното и репродуктивно здраве, по въпросите на денталното здраве, както и за повишаване на културата по отношение на здравната система и поведението при заболявания.

С проекта се залага и възможност при провеждане на профилактичен преглед в обем съгласно Приложение № 1 от Наредба № 8 от 2016 г. за профилактичните прегледи и диспансеризацията (обн., ДВ, бр. 92 от 2016 г.), при профилактичен дентален преглед със снемане на зъбен статус и при профилактичен преглед при специалист да не се изисква

задължително съгласието на родител/попечител на лицето, навършило 16 годишна възраст. Предвижда се съгласието на родител/попечител на лицето, навършило 16 годишна възраст, да не се изисква и при провеждане на изследвания за заразеност с ХИВ при условията на Наредба № 47 от 2009 г. за условията и реда за изследване, съобщаване и отчет на заразеност с вируса на синдрома на придобитата имунна недостатъчност (обн., ДВ, бр. 103 от 2009 г.), за изследване за заразеност със сифилис, гонорея, урогенитална хламидийна инфекция при условията на Наредба № 3 от 2016 г. за реда и условията за провеждане на диагностика, профилактика и контрол на сифилис, гонорея и урогенитална хламидийна инфекция (обн., ДВ, бр. 43 от 2016 г.), както и при профилактично изследване на кръв и урина и при изследване за бременност.

С оглед гарантиране на опазване на здравето на непълнолетните, в случай на установяване на отклонения от здравословното състояние/заболяване в хода на провежданите здравни консултации, прегледи и/или изследвания, с проекта е заложен задължителен ангажимент на лекаря, установил отклонението, своевременно да уведомява родителя или попечителя на лицето.

Очакваните резултати от прилагането на проекта са свързани с утвърждаване на здравословен начин на живот сред младите хора навършили 16 годишна възраст, профилактика и ранно откриване на социално-значими заболявания, достъп до медицинска помощ с оглед на специфичните потребности на младите хора в тази възраст, което от своя страна ще доведе до подобряване на ефективността на разходите, заплащани от НЗОК за медицински дейности.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

С проекта не се залагат дейности, които изискват допълнителни финансови средства извън утвърдените с бюджета на Националната здравноосигурителна каса и на Министерството на здравеопазването за прилагането на новата уредба; Това е така тъй като финансовите средства за прилагането на наредбата са в рамките на бюджетите им за съответната календарна година, като регламентирани с наредбата дейности няма да са в тежест на бюджетите на изпълнителите на медицинска помощ. От прилагането на нормативния акт не се очакват финансови резултати.

Анализ на съответствието с правото на Европейския съюз:

След извършена преценка за съответствие с европейското право се установи, че обществените отношения, предмет на проекта на тази наредба, не са регламентирани в европейското законодателство. Уредбата на обществените отношения, предмет на проекта на наредба е въпрос на национално решение и е от компетентността на отделните държави-членки. Това произтича от разпоредбата на чл. 168, пар. 7 от Договора за функциониране на Европейския съюз, която предвижда изключителна компетентност на държавите-членки по определяне на здравната им политика и организирането и предоставянето на здравни услуги и медицински грижи.